

Спеціаліст/Фахівець з питань відновлення та розвитку

Вступ

В умовах війни, яка триває вже більше двох років, питання і процеси відновлення демонструють життєздатність нашого народу, його стійкість до наявних та майбутніх викликів та невпинне бажання жити краще. Досвід відбудови продемонстрував, що в умовах катастрофічного дефіциту державних коштів на відновлення та розвиток, міжнародна допомога (гуманітарна, фінансова, технічна, благодійна) іноді є чи не єдиним ефективним та оперативним засобом відновлення громад.

Під **відновленням** ми розуміємо масштабний процес, який має принаймні два пріоритетні напрямки: відновлення критично важливої інфраструктури та довгострокова відбудова й модернізація¹.

Відновлення - комплексний процес, який включає три складові: відбудову фізичної інфраструктури, відновлення людських ресурсів (зокрема, повернення біженців, реабілітація постраждалих від війни) та створення передумов для їхнього розвитку (безпека, відродження економіки / добробуту, доступ до якісної освіти і медицини, дотримання прав людини, збереження природи), а також відновлення зв'язків (соціальних, економічних, міжнародних та ін.)²

Враховуючи багатоманітність донорів та програм міжнародної допомоги, знання їх вимог до оформлення заявок та реалізації проектів набувають надзвичайної важливості. В першу чергу це стосується органів місцевого самоврядування та громадських організацій, які, реалізуючи програми відновлення та технічної допомоги, тісно працюють як з громадами, так і з національними та міжнародними партнерами. Окрім цього, робота з відбудовою в громадах вимагає цілої низки специфічних знань та навичок для ефективної реалізації проектів за принципом “відбудувати краще, ніж було”.

Саме для цього було розроблено професійний профіль компетенцій спеціалістів/фахівців з питань відновлення та розвитку, які безпосередньо залучені до підготовки та реалізації проектів на рівні громади. Спеціаліст (-ка)/Фахівець (-чиня) з питань відновлення та розвитку можуть бути або інтегровані безпосередньо у структуру органу місцевого самоврядування (наприклад, працівники підрозділу, уповноваженого на здійснення економічної політики чи залучення інвестицій) або бути зовнішніми експертами (-ками), які співпрацюють з громадськими організаціями з реалізації відповідних проектів з відновлення та розвитку на місцевому рівні.

Очікування

---

¹ <https://moldova.mfa.gov.ua/nazovni/digital-restoration-ecosystem-accountable-management>

² <https://www.irf.ua/publication/ukraine-recovery-cs-research-ua/> (стор.18)

Організації, які користуватимуться послугами спеціаліста/-ки з питань відновлення та розвитку мають відповідні очікування:

- Від організацій громадянського суспільства очікується, що спеціалісти/-ки з питань відновлення та розвитку, працюючи як у складі організацій громадянського суспільства (ОГС), так і на засадах фріланса зможуть відповідно до профілю ОГС та поточних потреб як самостійно шукати програми міжнародної допомоги з подальшим комплексним супроводженням проекту, так і супроводжувати наявні в ОГС проекти міжнародної допомоги, орієнтовані на відновлення України;
- Органи місцевого самоврядування (ОМС) очікують від спеціалістів/-ок з питань відновлення та розвитку надання послуг щодо супроводження проектів з відновлення, в першу чергу беручі на себе весь комплекс питань співпраці з міжнародними організаціями (від формування заявки до подання фінального звіту) та також вирішення питань співпраці з експертними та підрядними організаціями, задіяними у реалізації проекту з відновлення
- Представники донорських організацій прагнуть знайти у спеціалістах/-ках з питань відновлення та розвитку надійних партнерів у реалізації проектів з відновлення, готових формувати та реалізовувати проекти міжнародної допомоги з урахуванням особливостей конкретного донора та брати на себе комплексне спілкування з ОМС, підрядними та експертними організаціями, задіяними у реалізації проекту з відновлення.

Мета

Метою формування такого профілю компетентностей спеціалістів/-ок /фахівців/-чинь з питань відновлення та розвитку є наступне:

- Напрацювання максимально повного переліку необхідних знань та вмінь, а також надання їх опису за моделлю опису компетентності;
- Формування основи для навчальної програми з метою підготовки спеціалістів/-ок /фахівців/-чинь з питань відновлення та розвитку;
- Надання можливості таким спеціалістам провести (само) перевірку наявних знань і вмінь з метою визначення подальшого професійного вдосконалення.

Методологія

Для моделі опису необхідних знань і навичок взята чинна модель формування професійного стандарту - затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій (ст. 39 ЗУ “Про освіту”). Втім, маючи в основі аналогічні з професійним стандартом вимоги до опису знань та вмінь спеціаліста (-ки), представлений проект позбавлений багатьох формальних аспектів професійного стандарту, як-от позиціонування професії у системі національних класифікаторів, вимоги до робочого місця, умови формування освітніх кваліфікацій та освітнього шляху здобуття професії тощо.

Модель має два блоки компетентностей - базовий і спеціальний, які розбиті на логічно сформовані під-блоки вмінь і необхідних для них знань.

Загальні цінності в організації роботи

- Людиноцентричність
- Добросесність
- Проактивна позиція
- Повага до прав людини
- Виконання професійних обов'язків на основі етичних міркувань
- Служіння інтересам громади та держави
- Повага до історичної та культурної ідентичності громади
- Відкритість до ідей та думок,

Блок загальних компетентностей

Компетентність	Знання	Вміння
Здатність застосовувати інклюзивний підхід до вирішення актуальних питань життя громади	<ul style="list-style-type: none"> ● Основи державної політики інклюзії ● Основні міжнародні норми і положення щодо сталого розвитку ● Основи та можливості регіональної політики визначення інтересів різних груп населення та їх врахування під час формування пріоритетів розвитку громади та визначення способів їх реалізації ● Права, обов'язки та інтереси стейкхолдерів, залучених до процесів відновлення та розвитку громади ● законодавство, що регулює діяльність організацій громадянського суспільства ● Правові основи діяльності військової, військово-цивільної та місцевої адміністрації ● базові безпекові алгоритми поведінки у умовах війни ● Інструменти громадської участі 	<ul style="list-style-type: none"> ● Орієнтуватися у державній політиці у сфері відновлення, соціальної інклюзії ● Орієнтуватися у регіональній політиці та пріоритетах відновлення, особливостях врахування інтересів вразливих груп, які перебувають на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці ● Встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими територія визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани ● Вміти враховувати інтереси різних груп, що проживають на території адміністративно-територіальної одиниці, під час формування та

		<p>пріоритизації актуальних для розвитку громади питань</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Вміти робити аналіз стейкхолдерів процесів розвитку громади, застосовуючи, в тому числі, партисипативний підхід ● Вміти підтримувати фізичну, цифрову, правову та ментальну безпеку команд організацій громадянського суспільства
Здатність до стресостійкості	<ul style="list-style-type: none"> ● Поняття стресу, ознаки та фази стресу, механізми боротьби з ним ● психологічні особливості стресостійкості 	<ul style="list-style-type: none"> ● Вміти запобігати виникненню стресового стану, ідентифікувати фазу стресу та розробляти заходи щодо профілактики стресових станів ● Адаптуватися та діяти в новій ситуації та в умовах невизначеності
Здатність до самоменеджменту	<ul style="list-style-type: none"> ● Основи самоменеджменту та лідерства ● менеджмент соціального та інклюзивного середовища ● Емоційний інтелект та його прояви 	<ul style="list-style-type: none"> ● Керувати власним робочим часом, ● Розподіляти власні ресурси ● Бути самодисциплінованим ● Визначати власний стиль лідерства та застосовувати модель ситуаційного лідерства ● Розпізнавати емоції інших людей та вміти керувати власними емоціями
Здатність до креативності та генерування ідей	<ul style="list-style-type: none"> ● Основи креативності та способи її розвинення ● Психологічні особливості креативності ● Техніки креативності та генерування ідей ● Основні прийоми стратегічного мислення, аналізу та синтезу 	<ul style="list-style-type: none"> ● Орієнтуватися в способах та методах нестандартного мислення та вирішення проблем ● шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел
Здатність працювати в команді та з командою	<ul style="list-style-type: none"> ● Знання основних характеристик команд (як тимчасового утворення людей для виконання поставленого завдання) ● Знання принципів ефективної командної роботи ● Основи міжособистісної комунікації та комунікації у групі 	<ul style="list-style-type: none"> ● Формувати команду під конкретне завдання (проект) та забезпечувати згуртованість команди ● Застосовувати способи управління командною роботою

	<ul style="list-style-type: none"> ● Знання основних принципів мотивації) ● Знання видів, джерел та способів підвищення мотивації людей, у т.ч. самомотивації ● Знання основних концепцій соціального капіталу та його структури 	<ul style="list-style-type: none"> ● Вести переговори ● Модерувати та фасилітувати дискусію ● Вміти застосовувати способи мотивації людей до виконання завдань ● Використовувати прийоми самомотивації ● Застосовувати прийоми протидії втоми та вигорання команд ●
Здатність до професійного розвитку та навчання	<ul style="list-style-type: none"> ● Знання можливостей для професійного навчання та розвитку 	<ul style="list-style-type: none"> ● Шукати навчальні програми та курси щодо вдосконалення професійного розвитку ● Реєструватися та проходити навчальні курси та програми для підвищення кваліфікації чи вдосконалення професійного розвитку
Здатність застосовувати сучасні прийоми та методи урбаністики та цивільного будівництва	<ul style="list-style-type: none"> ● основи законодавства про власність ● Основи законодавства про будівельні норми та правила будівництва ● Знати основні стадії цивільного будівництва ● Основи енергоефективності будівель та процесів ● Основи сучасного цивільного будівництва ● Основи законодавства про розумне пристосування та універсальний дизайн ● Принципи BBB («Build Back Better» («Відбудувати краще, ніж було»)) ● Основи BIM (Building Information Modelling) ● Основні підходи до універсального дизайну 	<ul style="list-style-type: none"> ● орієнтуватися у відмінностях діяльності військової, військово-цивільної та місцевої адміністрації ● орієнтуватися у відмінностях реалізації міжнародної технічної, гуманітарної, благодійної та інших видах допомоги ● Орієнтуватися у функціях та повноваженнях державних органів та органів місцевого самоврядування у питаннях про власність ● Орієнтуватися у Державних будівельних нормах ● Орієнтуватися в основних вимогах щодо енергоефективності будівель ● Орієнтуватися у вимогах національного та міжнародного законодавства щодо розумного пристосування та універсального дизайну
Здатність володіти іноземною (англійською) мовою	<ul style="list-style-type: none"> ● На рівні не менш ніж B1 	<ul style="list-style-type: none"> ● Вміти читати і писати іноземною (англійською) мовою ● Вміти вести ділове листування

		<ul style="list-style-type: none"> • Вміння користуватися застосунками для перекладу тексту
Здатність володіти державною мовою	<ul style="list-style-type: none"> • На рівні не менш ніж С1 • Ділова українська мова 	<ul style="list-style-type: none"> • Вміти читати, писати і спілкуватися українською мовою • Вміти вести ділове листування державною мовою з дотриманням вимог до оформлення документів
Здатність володіти сучасними програмними системами та інструментами	<ul style="list-style-type: none"> • Знання апаратних можливостей сучасних програмних систем та інструментів 	<ul style="list-style-type: none"> • Вміти користуватися основними інструментами Microsoft office, Mac OS, Chat GPT

Блок спеціальних компетентностей

Компетентність	Знання	Вміння
Здатність визначати та пріоритизувати потреби громади	<ul style="list-style-type: none"> • основні сучасні методики та інструменти визначення та пріоритизації потреб з врахуванням гендерно інклюзивного підходу • Основні статистичні характеристики громади з врахуванням гендерно інклюзивного підходу • Основні документи, які визначають, класифікують та пріоритизують потреби (експертні звіти, плани просторового розвитку) • Основні документи Уряду, ОДА та цільової громади у сфері відновлення та регіонального розвитку • правовий режим воєнного стану • Правові основи діяльності військової, військово-цивільної та місцевої адміністрації 	<ul style="list-style-type: none"> • ідентифікувати потребу та стратегічні інтереси громади, а саме жінок та чоловіків, людей похилого віку, людей з інвалідністю, родин з дітьми різного віку, молодих дівчат та юнаків ; • співставити визначену потребу із програмними документами, що визначають соціально-економічний розвиток громади та держави • скласти перелік потреб та зробити їх пріоритизацію • Провести комплексний аудит наявних ресурсів, що можуть бути використані для відновлення та розвитку території • визначити зацікавлені сторони у задоволенні потреби • здійснити первинний аналіз потреби, сформувавши її опис

	<ul style="list-style-type: none"> • основи законодавства про власність • основи надання та використання міжнародної допомоги • Етапи та структура витрат і формування (місцевого) бюджету 	<ul style="list-style-type: none"> • Оцінити наявний людський потенціал громади
Здатність шукати донорів та ресурси, здійснювати первинний зв'язок з партнерською організацією	<ul style="list-style-type: none"> • Основні ресурсні джерела розміщення інформації про проекти допомоги, у т.ч. міжнародної 	Реєструватися на відповідних інтернет-ресурсах Коректно вносити інформацію про контактну особи від громади та про громаду
	<ul style="list-style-type: none"> • Основні партнерські організації (у т.ч. міжнародних) в обумовленій визначенням потреби сфері (сферах) • 	Орієнтуватися у специфіці сфер інтересів партнерських організацій
	<ul style="list-style-type: none"> • Напрями роботи та сфери інтересів партнерських організацій та програм допомоги, у т.ч. міжнародної 	Формувати обґрунтовані судження щодо можливості вирішення потреби громади з використанням ресурсів відповідної партнерської організації
	<ul style="list-style-type: none"> • Способи встановлення первинного контакту з партнерською організацією 	<ul style="list-style-type: none"> • Знайти необхідну інформацію для встановлення контакту з партнерською організацією • Знайти необхідну інформацію для контакту та коректно її викласти у визначений партнерською організацією спосіб • Отримати зворотній зв'язок від партнерської організації
	<ul style="list-style-type: none"> • Види грантів 	<ul style="list-style-type: none"> • Вміти визначити можливість залучення відповідної допомоги з врахуванням її розміру, напрямів спрямування, можливостей громади
Здатність створювати проектну заявку	<ul style="list-style-type: none"> • Основні типи і види проектних заявок в залежності від джерела фінансування 	<ul style="list-style-type: none"> • Знати загальну структуру проектної пропозиції • Перевірити наявність та доступність необхідних для заповнення заявки спеціалістів • Вміти заповнювати заявку на отримання допомоги

	<ul style="list-style-type: none"> • Номенклатура інформації від територіальної громади, яка потрібна для заповнення заявки 	<ul style="list-style-type: none"> • Визначити необхідну інформацію для внесення до заявки на отримання допомоги
	Правила роботи державної екосистеми управління відновленням DREAM	zareєструвати та супроводжувати заявку на платформі DREAM
	<ul style="list-style-type: none"> • Основи складання бюджету проекту 	<ul style="list-style-type: none"> • координувати процес складання бюджету реалізації заявки на вирішення потреби громади • готувати відповідні документи (проекти документів) для здійснення проплат
Здатність супроводжувати проектну заявку під час її розгляду партнерською організацією	<ul style="list-style-type: none"> • Знати стадії, терміни та етапи розгляду проектної заявки 	<ul style="list-style-type: none"> • Виступати контактною особою для донора / програми міжнародної допомоги під час розгляду заявки, своєчасно та вичерпно надавати уточнюючу інформацію • Здійснювати своєчасну комунікацію з представниками стейкхолдерів у процесі реалізації допомоги
Здатність координувати процес реалізації проекту	<ul style="list-style-type: none"> • Знання основ проектного менеджменту 	<ul style="list-style-type: none"> • Дотримуватися правил реалізації заявки, визначених партнерською організацією • Дотримуватися стадійності у реалізації проекту • Дотримуватися термінів реалізації проекту, своєчасно комунікувати з партнерською організацією та відповідними посадовими органами ОМС з питань недотримання термінів реалізації проекту • Здійснювати поточну періодичну комунікацію з громадою щодо процесу реалізації проекту, збирати зауваження та пропозиції, їх узагальнювати та доводити їх до відома уповноважених представників партнерської організації та відповідних посадових осіб ОМС

		<ul style="list-style-type: none"> ● Здійснювати поточний моніторинг реалізації проекту, формувати аналіз спостережень щодо процесу реалізації проекту, доводити їх до відома партнерської організації та відповідних посадових осіб ОМС
Звітування щодо реалізації проекту	<p>Знання основ програмно-цільового методу у бюджетному процесі на місцевому рівні та регіональному рівні</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Знання вимог партнерської організації щодо організації звітності, у т.ч. її періодичності, форм ● Знання видів та форм звітності та їх розуміння 	<ul style="list-style-type: none"> ● Орієнтуватися у вимогах партнерської організації щодо організації звітності в ході реалізації проекту ● Заповнювати (складати) форми звітності ● вміти готувати наративний звіт виконання проекту ● Дотримуватися стадійності та термінів процесу звітності ● Виступати контактною особою у відносинах з партнерською організацією у питаннях вирішення неузгодженостей у звітності ● Підтримувати зв'язки з відповідними посадовими особами ОМС, зовнішніми суб'єктами, залученими до реалізації проекту, з питань надання відповідної інформації для формування звітності партнерській організації ● Скликати та вести наради представників сторін, залучених до реалізації проекту, з питань надання відповідної інформації для формування звітності партнерській організації ● Формулювати пропозиції щодо необхідних корегувальних дій щодо реалізації проекту відповідно до зауважень уповноважених осіб партнерської організації за результатами надання проміжної звітності
	<ul style="list-style-type: none"> ● Знання вимог ОМС та ОГС щодо формування звітності 	<ul style="list-style-type: none"> ● Складати звітність (фінансову, організаційну) щодо реалізації проекту відповідно до вимог законодавства ● Своєчасно виявляти розбіжності та неузгодженості у звітності та комунікувати відповідним представникам партнерських організацій та працівниками ОМС

		<ul style="list-style-type: none"> ● Синхронізувати процедури узгодження звітності між представниками партнерської організації та ОМС, підтримувати життєздатність такої процедури
	Основи MEAL ((Monitoring, Evaluation, Accountability and Learning)) у процесах відбудови	<ul style="list-style-type: none"> ● Основи MEAL ((Monitoring, Evaluation, Accountability and Learning)) у процесах відбудови
Здатність забезпечувати зовнішню комунікацію	<ul style="list-style-type: none"> ● Основні цільові групи та канали для здійснення зовнішньої комунікації 	<ul style="list-style-type: none"> ● Визначити та пріоритизувати основні групи стейкхолдерів у реалізації проекту та способи комунікації з ними ● Застосовувати прийоми адвокації ● Визначити та пріоритизувати питання для зовнішньої комунікації з стейкхолдерами ● Оперувати достатнім мінімумом інформації для здійснення комунікації з кожною визначеною групою стейкхолдерів
	<ul style="list-style-type: none"> ● Вимоги партнерської організації до комунікації під час реалізації проекту 	<ul style="list-style-type: none"> ● Забезпечувати зовнішню та внутрішню комунікації під час реалізації проекту відповідно до вимог партнерської організації ● Формувати інформаційні продукти відповідно до вимог партнерської організації ● Погоджувати зміст, форму та засіб поширення зовнішньої комунікації з партнерською -ми організацією -ми
	<ul style="list-style-type: none"> ● Способи оцінювання ефективності зовнішньої комунікації 	<ul style="list-style-type: none"> ● Визначати та погоджувати з стейкхолдерами зміст зовнішніх комунікацій ● Забезпечувати належний рівень інформування щодо реалізації проекту ● здійснювати моніторинг ефективності розміщення матеріалу та його сприйняття (узагальнювати коментарі)

		<ul style="list-style-type: none"> ● Здійснювати моніторинг інформаційного простору громади, в якій реалізується проект , та вміти його використовувати для досягнень цілей проекту
	<ul style="list-style-type: none"> ● Основи формування графічних продуктів, презентацій ● Апаратні можливості програм графічного дизайну, не гірше рівня досвідченого користувача PowerPoint 	<ul style="list-style-type: none"> ● Формувати презентацію ● Формувати фото- та відео звіти стадій реалізації проекту ● Створювати інфографіку ● Формувати комунікаційне повідомлення (прес-реліз) ● Вміти робити презентацію результатів реалізації проекту